

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 197. szám.

Kedd, augusztus 31.

Szülői gondok.

— A beiratások idején: —

— augusztus 31.

No, még egy iskolai cikket: az utolsót a tanév végéig.

Más cikk aligha lehet aktuálisabb, sőt fontosabb ma, amikor a mai nappal véget ért az arany szabadság, az édes, gondtalan szünidő.

Indulásra készen áll a diáksereg. Vonnak ismét a városokba s holnap már beiratják s aztán elhelyezik tíz hónapra.

A diáknak csak egy kevéske busulás jut. Nagyobb azonban a szülők gondjai. Az anyagi gondokon kívül az is nagy fejtörést okoz, hogy minő pályát válasszanak fiaiknak.

A legkínosabb váluton vannak kétség-telenül a szülők. Azonban, ha csak némileg is emancipálnak magukat az elfogultság és előítéletek alól, sokkal könnyebb volna a helyzetük.

Sajnos, a legtöbb szülő elfogult gyermekével szemben. Lángeszt lát a leggyengébb koponyában is. Okolja a tanítót, a rendszert, az államot, mindenkit, csak a fiút nem, ha ez nem halad eléggé az iskolában. De azért tovább járhatja; az a hiúsága, hogy fiából ügyvédet, doktort, tanárt vagy papot nevel, vakká teszi és csak, amikor a fiu feluton fennakad, látja be, hogy hibásan cselekedett. De ekkor sem tér meg, hanem a félig tanult fiúnak hivatalt keres. Felhasználják minden befolyást, összeköttetést, atyafiságot és végre sikerült a pályavesztett fiút, mint dijnokot valami hivatalba beleszorítani, hol holta napjáig körmölhet és másolhat mint dijnok, mert ahhoz, hogy előbbre haladjon, nincs elég képessége, tudása.

De még szerencsétlenebb gyakran az, aki végig küzdötte az összes iskolákat, megszerezte az oklevelet ahhoz, hogy ügyvéd vagy orvos legyen, de ez a sok fáradsággal, meg elég költséggel megszerzett oklevél nem biztosít neki még száraz kenyeret sem.

Az ipar és kereskedelem még mindig lenézett. Az apa, aki orvost vagy ügyvédet akar fiából faragni, azzal fenyegeti, hogy inasnak adja, ha nem tanul jól. Ezért aztán az ipari és kereskedelmi pályára jobbra olyanok jutnak, akik vagy nem tudnak tanulni, vagy nagyon szegények, vagy nem tanulnak, mert nincs ehhez képességük. Mindkettő nagy baj és ismét csak növeli a pályavesztett egyének számát. Azokból a szegény fiukból, akik azért léptek az ipari és kereskedői pályára, mert nincs módjukban mást elérni, nagy szegénységük miatt ritkán válik önálló mester vagy kereskedő. Ezek örökös segédek maradnak, vagy pedig beleunva a munkáviszonyba, szintén más pályára tolongnak. Vasúti kalauzok, villamos vasútvezetők, hivatalosok stb. lesznek.

Jóbbmódu szülők, vagy legalább azok, akik oly viszonyok között vannak, hogy gyermekeiket képesek iskoláztatni, csak ritkán engedik a fiukat az iparos pályára. Pedig éppen ezekre volna itt szükség. Ha a szülők azt a pénzt, amibe a legtöbb esetben sikertelen tanítás kerül, évről évre eltennék a fiaik számára, akkor ebből oly tökély gyűlne össze, ami untig elég volna arra, hogy fiuk, aki valami mesterséget tanult, ebből a pénzből önállóvá legyen, míg a tudományos pályán jobbra elzúlik és szerencsétlen irkász lesz belőle.

Panaszkodnak, hogy a iparosoknak és kereskedőknek is rossz a sora mostanában. Itt is jobbra tultengés van és ez a pálya sem ad kenyeret. Van a dologban valami. Mostanában igen rosszak a viszonyok és a szertelen szaporodást egyik ág sem bírja el. Csakhogy ennek is van orvossága. Ez az orvosság pedig abból áll, hogy igyekezzünk a magyar piacot telj sen a magyar iparnak és kereskedelemnek meghódítani.

Most az iskolaév küszöbén megint csak nem lehet eléggé hangoztatni az ipari és kereskedelmi pálya nagy és előnyös szerepét nemcsak a közeljövő, de már a jelen életviszonyok között is. Nincsen egyetlen egy életpálya sem, amely nagyobb tiszteletet érdemelne, amely különb volna, mint a becsületes, tisztos iparos és kereskedő pályája. Elérkezett tehát az ideje, hogy a vagyonosabb szülők is adják gyermekeiket erre a pályára, csak úgy, mint a külföldön mindenütt, ahol nem „urnak” nevelik a gyermekeket, mint nálunk, hanem az élet viharaira edzett kenyérkeresőknek.

Temesmegye 1910. évi költségvetés. Temesvárol jelentik: Temes vármegye állandó választmánya Herteleny Ferenc főispán elnöklété alatt ülést tartott, melyen tárgyalták a háztartási alap jövő évi költségvetését. Lászlóffy István tb. főjegyző részletesen ismertette a háztartási alap 1910. évi költségvetését, mely szerint a szükséglet 520.500 kor., a bevétel (a kivettelti tervezett fél százalék póttadóval együtt) 499.535 kor., s így a hiány 20.965 kor., melyre állami pótt. javadalmazást kér a vármegye a belügyminisztertől. A hiányt az okozza, hogy az új lakbér-osztályok szerinti beosztásból és az előléptetések-ből kifolyólag a tisztviselők lakbéré és fizetése 16.426 koronával, a dijnokok javadalmazása pedig 9202 koronával emelkedik. A választmány a költségvetést elfogadta.

A „TORONTÁL” tárcája.

Az üres ház.

A zárt feltörve az ember belépett, gondosan bezárta az ajtót, hallgatózott és állva maradt.

Jól tudta ugyan, hogy üres a ház, ez a mély csönd, ez a nagy éjszaka hatással volt rá. Kinyújtotta a kezét, megtapogatta a falat s rátolta a tolczórat. Ekkor kissé neki bátorodva, a zsebéből kis villamos lámpást húzott elő és körülnézett, majd behatolt az ebédőbe.

A legnagyobb tisztaság uralkodott benne. Az asztal köré négy szék volt helyezve; egy ötödik az ablak közelében tükrözött vissza a fényes padlón vékony lábait. Gyümölcsök és dohány könnyű illata lebegett a levegőben. Kihuzta az étszékény fiókjait, hol néhány evőeszköz volt gondosan elrakva. „Ez is jobb mint semmi!” gondolta magában és a zsebébe csuszította. A kések és villák azonban minden mozdulatára összeverődtek, zörögtek és a zajtól félve, mely pedig senkit sem kelthetett fel, lábujjhegyen hátrált s a fiókban hagyta a zománcos nyelfű egyéb evőeszközöt.

A kis szalon küszöbén újra habozva állott meg, majd szégyelve gyávaaságát, egyet-kettőt lépett bátran, elszántan. Nem fázt, nem szepegett többé s egy gyertyatartót pillantván meg az egyik butoron, a kezébe vette, gyertyát

gyújtott s kissé felemelve, vizsgálta a falakat, hol aranyos keretekben fényképek függtek; a csecebecséket, a zongorát, a kandallót, honnan hideg hamu szaga szállt fel. Még egyszer körültekintett a szobában, felvett egy kis szobrot, visszatette a helyére, elfújta a gyertyát és benyitott a hálószobába.

Itt aztán nem habozott többé. Emlékezett rá, hogy járt ott pár nappal előbb azzal az ürügygel, hogy a lakást nézi s a fejébe véste minden butorak a helyét, a legkisebb tárgynak az alakját. Egy szempillantás elég volt neki, hogy lássa és jól lássa az alacsony szekrényt, melybe az öreg értékeit zárta, az ágyat, az el függönyözött fiúkében, a tükörajtós szekrényt, melyet mindjárt átkutathat.

Eloltotta tehát a lámpását s anélkül, hogy valamely székbe botolna, előre nyújtott karokkal tartott egyenesen az alacsony szekrény felé. Megtapogatta a márvány lapját, végig csuszította a kezét a két oldalán, mint a lócsiszár, ki a csikót tapogatja és mint a jó munkás, egy ujját a kulcslyukra illesztve, kere te a kulcsesomót a zsebében. Kissé nyugtalanabb volt, mint az imént. Nem a magány, nem az éjszaka aggasztotta többé, hanem a kártyás lázas sietsége, ki kezében tartja a kártyát, szorítja és guszálgatja. Mit fog mindjárt találni? ... Részvényeket? ... Bankjegyeket? ... És mennyit? Minő vagyon szunnyadozik itt a deszka alatt?

Még mindig a kulcsesomót kereste anélkül.

hogy hozzá férközhett volna. Mikor az evőeszköz a zsebébe csuszította, nem gondolt rá, hogy a számszámját kivegye és most alól van szorulva. A kanalak nyelei belegabalyodtak a kulcsokba. Boszuságában nagyot dobantott, káromkodott, csikogatta a fogait s olyan dühösen rángatta az ezüstnemüket, hogy a zsebe lehasadt s evőeszközök, kulcsok hangos csörömpöléssel hullottak a padlóra ... Nagy méregbe jött; a cél olyan közel s az idő mulik.

Térdelve a szekrény előtt, fogta az egyik kulcsot, megpróbálta ... a zár ellenszegült. Vett egy másikat, egy harmadikat, negyediket ... Semmi! Nagy haragjában hahó tóra fakadt.

— De hát miért kimélem én ezt a butort!

S vésőt kapva elő, egyetlen nyomással felpattantotta a zárat. Ezzel kihuzta a fiókot, meggyújtotta a lámpását.

A kötegekben álló bankjegyek előtt felsóhajtott örömben. Lassan, nyugodtan előszedte őket és olvastatta. Hogy nagyobb kényelemben helyezze magát, leült és folytatta kutatásait. Egy aranytekeres alatt nagy csomó értékpapir volt, legalább huszezer frank. Azt visszatette a helyére, míg az aranyat a zsebébe rakta.

Nem sietett, nem haragudott többé, a jólet érzése, a siker elérte félelmét. De aztán az órára tekintett és látta, hogy már négy óra. Átkutatta hamarosan a többi fiókokat is, de nem talált semmi érdekest. Felkelt tehát s dörzsölgette elszibadt lábait.

Friss tengeri hal

minden pénteken

a „FEHÉR MACSKÁHOZ”

cimzett üzletben.

A magyar halkereskedelmi r.-t., mely Budapesten már évek óta igen szép sikerrel dolgozik, az idén minden nagyobb városban elárúsító-helyet állít fel; Nagybeeskerek és vidéke számára nekünk sikerült ezen elárúsító helyet megkapnunk. Egyelőre minden pénteken, később naponta fogjuk halküldeményünket gyorsárúként megkapni; Budapestig hűtőkosikban, onnét idáig pedig éjjel jégcsomagolásban lesz uton, így biztos, hogy teljesen friss állapotban érkezik meg minden küldemény. Egyelőre csak két-három fajtát kapunk (kilója 80—90 fillér), de kívánságra bármilyen halat is hozatunk. Az árjegyzék üzletünkben megtekinthető. 796-X 2

Előjegyzéseket elfogadunk!

Telefon 96.

Szakácskönyv ingyen!

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeltől 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

Szeptember.

— A tankönyvek. —

Az őszi első hónapja, az édesbus hangulatu szeptember, az iskola hónapja. Az iskola bélyege van rajta.

Verekednek az apák az iskolák bejárói előtt és boldog, aki, minék utána talán a ruhája elzalogosításával megszerezte a tetemes tandíjat, szerencsésen beírathatta a gyereket az iskolába. A beírás és tandíj után következik a második keserves falat: a tankönyv.

Ez a mi immár feketévé lett tanrendszerünknek a legfehérebb fejezete.

A beírás csatajáz után következnek a változtatott káromkodások a tankönyvek körül.

És méltán és jogosan. A tankönyvekkel nálunk véltákos uzsoráskodás folyik. Uzsoráskodik vele az iskola, a szerző, a kiadó; valamennyi a szegény szülő bérére. Ennek következménye az, hogy a legegyszerűbb tankönyv is méregdrága. Hogy pedig a számító szülő valahogy meg ne takarítson valamit: ott van a „legújabb kiadás“.

A szó legszigorubb értelmében botrány az, ami e téren folyik. Határozott kalózkodás, zsarolás. A tankönyv, amely múlt évben kitűnő volt, — az idén nem jó; mert „új kiadás“ jelent meg belőle. Az a jó. Csak azt lehet használni. Csak azt szabad megvenni. A másikat, a múlt évi kiadást nem tűrik meg a bölcsek intézők vagy a tankönyvíró tanár urak. Az csak pusztán véletlen, hogy éppen az a tanár tanítja a tantárgyat, aki a könyvet írta. Véletlen, semmi más.

És csak azért jó az „új kiadás“ mert a múlt évi rossz. Hogy az a „rég“ kiadás múlt évben jó volt és hogy múlt évben csak azt szabadott használni, az mellékes. Az ideit, az „új kiadás“ javított. Nagyon javított. Talán Franciaország azóta királyság lett? Vagy Lengyelországot felosztották? Avagy a mohácsi csatáról kiderült, hogy az nem is volt meg? Vagy a „Talpra magyar“-t nem Petőfi írta?

Oh nem! Franciaország, mohácsi csata, Petőfi maradtak, amint voltak, de azért az „új kiadás“ még javított. Tessék csak megnézni! A régi ben előbb jött Franciaország és aztán Angolország; az újban — megfordítva van. Miért? Azt a tankönyvekkel gseftelők tudják. A

Ekkor újra félelem fogta el a mély csöndben, melyet még egy lehelet sem zavart meg. Eleresztette a lámpásának a gombját és a sötétségben előre nyújtott nyakkal, tárt orrcimpákkal, hallgatózó füffel a kandalló felé hajolt, melynek a parkányon az óra az imént még ketyegett, most azonban hirtelen megállott. Egyszerű dolog volt. És ő mégis egész testében összerázkódott, valami alattomos veszély érzése fogta el; markába kapta a kését, meggyújtotta a lámpását és sarkon fordult.

A hálófülkében, a homályból félig kibontakozva, egy arc nézett rá félig nyitott szájjal, borzasztó szemekkel; és érezte, hogy az ő jelenléte nem rémíti el ezt az arcot, hogy ezek a szemek nem kerülik az ővét, hogy a takaróba fogózó hosszú kar nem reszket, hogy az ágyról lelévő sovány láb földet ér s az egész ember tüstént felegyenesedik előtte, torkon ragadja őt.

Amelkül, hogy a fejét mozdítani merné, kereste szemével az ajtót. Nem gondolt többé a földön felejtett bankókötegekre, csupán a menekülésre. De e tekintet fenyegetése alatt elgondolta, hogy soha el nem érheti azt az ajtót, sejtette, hogy a vén ember segítségért fog kiáltozni. Akkor aztán nem lesz ideje menekülni s minden további gondolkodás nélkül egy ugrással az ágy mellett termett, magasra emelte a kését s vad dühvel döfte kétszer egész markolatig a testbe.

Semmi kiáltás, semmi hörgés. A betörő félelmében és haragjában reszketve hátra tántorodott és nézte a művét. A lámpása olyan halvány világot adott, hogy alig látott valamit. Egészen közel hajolt tehát az ágyban fekvő ember arcához, végig húzta rajta a kezét. Babonás félelme a nagy misztériummal, a halállal szemben megfagyasztotta a vért ereiben. Gyakran látta véresnek a kését; ismerte a vér szagát, az elhaló test hörgését. A halál, melyet ő adott, nem volt semmi. De ez! . . . Azt hitte, hogy üres a ház és ime egy holt emberhez tört be. Lopott a halott közelében. . . Ime tehát innen volt az az elrémítő csend!

Jean Reibrach.

regiben Petőfi Sándor „Talpra magyar“-ja volt ismertette, az újban . . . az újban is az van, de most a „Szeptember végén“ kimaradt. Ez az újítás! Ezért kell és szabad csak „új kiadás“-t venni! Ezért nem használhatja a kisebbik fiu a bátyjának könyveit, ezért nem vehet a szülő feláron használt könyveket.

Igy és hasonló módon folyik ez a zsarolás. Évről-évre hallatszik az elkecseregetett panasz, évről-évre dühöng a sok szülő. A tankönyv író urak hallgatnak és — már alkuszának a kiadócéggel a jövő évi „legújabb kiadás“-ról.

De egyszer mégis vége szakad majd ennek a kufarkodásnak. A szülők addig panaszkodnak, a sajtó addig lármázik, míg a süket fülek megnyílnak és illetékes körök kijelentik: hogy vagy jó egy tankönyv, vagy nem. Ha nem jó, akkor azt egy évig sem szabad az iskolában használni; ha pedig jó: — akkor az évekig kell, hogy jó maradjon. Lényegtelen javításokat, pótlásokat lehet más uton is eszközölni; nem kell mindjárt kiátkozni a régi kiadást és „újabb“, „javított“ kiadást rendezni. Jobban mondván az intézkedésnek így kell hangoznia: — nem szabad új kiadást rendezni. Nem szabad, mert nem tisztességes dolog a szülők zsebéből így kilopni a pénzt és nem szabad legfőbbképpen, mert nem kulturális dolog — gseftelni a kultúrával.

— A nagybecskereki közigazgatási tanfolyam.

A belügyminiszter a nagybecskereki községi és közigazgatási tanfolyam igazgatójává Jankó Ágoston alispánt, helyettes igazgatóvá dr. Végh Lajos városi ügyészt, előadókká pedig dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyzőt, Bielik Antal m. tb. főjegyzőt, Kiss István számtanácsost, Strosz Béla városi főjegyzőt, Szilágyi Albert m. aljegyzőt, dr. Riesz Jakab árvászeki h. elnököt és Ládai Kálmán pénzügyi tanácsost nevezte ki.

A közigazgatási tanfolyamról a beírások különben már folyó hó 26-án megkezdődtek. A beírásoknak ma volt az utolsó napja s konstataitani, hogy az idén meglehetősen nagy eredménnyel végződtek a beírások, amennyiben a mai napig összesen 56 hallgató jelentkezett a tanfolyamra való felvételre. A tanfolyam vezetője ma délelőtt Jankó Ágoston alispán előklésével értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a Veni Sanctét, valamint a megnyitó ünnepélyt csütörtökön, szeptember 2-án tartják meg.

— A nőegyleti ovodából. A jótékony nőegylet ovodájában a beírások a helyiségek tisztogatása miatt szeptember hó 6-án kezdődnek.

— Eljegyzés. Wittmann Viktor városi díjnok helyettes közig. végrehajtó e hó 29-ikén eljegyezte Erdélyán Mariska kisasszonyt Nagybecskereken.

— Torontali gyermekek magyar vidéken. A torontalmegyei magyar közművelődési egyesület munkássága sorába tudvalevőleg új láncszemet kapcsolt, amennyiben kulturális gondoskodását kiterjesztette a nem magyar ajku gyermekekre is s a nagy nyári szünidőre Beresztócra, Nagyjécsáról, Rudolfsnadról, Perjámosról, Billédéről és Öbessenyőről 46 nem magyar ajku gyermeket telepített ki magyar helyre: Makóra és Szegedre magyar szóra. A gyermekek, akik most érkeztek haza, a szünidőt gondos felügyelet mellett mind igen jól töltötték a magyar gyerekek között s ottlétük nagy haszonnal járt rájuk nézve a magyar nyelv elsajátítása szempontjából. A kultúregyesület a torontali idegen ajku gyermekek magyarságának fejlesztéséről az idén ezenkívül másképpen is gondoskodott. Az egyesület ugyanis husz nem magyar ajku gyermeket ugyanannyi magyar gyermekért a folyó évre cserébe elhelyezett Szegedre, Makóra, Szentésre, Hódmezővásárcsára és Kiskundorozsmára, ami bizonynyal szintén nagy haszonnal fog járni a gyermekekre.

— A tüzoltóság köréből. Krzepelka Jenő, a nagybecskereki tüzoltótestület agilis tüzoltóparancsnoka és társaságunk egyik rokonszenves tagja véglegesen elköltözik Nagybecskerekre, miért is a tüzoltóságnál elfoglalt tisztségéről lemondott. A tüzoltók Krzepelka Jenő távozása alkalmából tegnap este a kaszinó-kertben társasvacsorát rendeztek a tiszteletére, a melyen számos lelkes pohárköszöntőben ünnepelték a távozt.

— Rejtélyes lövés. Egy titokzatos esetben nyomoz most a nagybecskereki csendőrség. Szavics Sándor vármegyei tüzfelügyelő ugyanis tegnapelőtt Zsigmondfalván járt, hogy az ottani tüzoltóságnál a szokásos vizsgálatot végezze. A vizsgálat befejezése után Szavics este kocsin

tért vissza Nagybecskerekre. Alig haladt azonban egy darabig a kocsi az országúton, mikor az országút melletti kukoricából valaki egymásután két lövést tett a kocsin ülőkre. A lövések szerencsére nem találtak. Az ismeretlen lövöldöző ellen a csendőrség most a feljelentés következtében szigorú nyomozást indított meg.

— Meglopott törvényszéki bíró. Junker János nagybecskereki kir. törvényszéki bíró a napokban feljelentést tett a csendőrségen, hogy szekrényéből valaki 200 korona készpénzt és egy körülbelül 600 koronáról kiállított betéti könyvecskét lopott el. A csendőrség ez ügyben nyomozást indított, a tolvajt azonban eddig még nem sikerült kinyomozni.

— Lépfene a szarvasmarhák között. Csokonay Árpád helyettes kir. városi állatorvos tegnap a Váralja-utcában levő egyik udvaron lépfenét konstatait s a szokásos udvari zárlatra vonatkozó intézkedéseket megtette. Ugyancsak lépfenét konstataitak Orlovát községben is, ahol a csordához tartozó két tehén betegedett meg lépfenében. A zárlatot a hatóság itt is elrendelte.

— Az élet mélységeiből. Az élet nagy fekete mélységeiből való ez a hír. Lugoson ugyanis egy fiatal ember megölte a hugát L. A. 15 éves leányt, aki nem nagyon erkölcsös életet élt. A leány bátyja, egy oravicai gyógyszerész-gyakornok egyre kérlete a hugát, hogy változzon meg, ne folytassa életmódját. A mult napokban is hazajött Oravicáról és ismételtelen szemrehányást tett a leánynak életmódja miatt. Szó szót követett és az izgalmas szóváltás közben a fiu arra kérte a hugát, hogy hozzon egy pohár vizet. Amikor a leány behozta a vizet, a fiú erre abba egy nagy adag morfiomot öntött és megparancsolta a leánynak, hogy azt igya ki. A leány ezt megtette. A gyógyszerész-gyakornok azután elment a Royal-kávéház elé és ott dühöngeni kezdett. Csakhamar lefoglalták és beszállították a kórházba. A kórházba vitték a leányt is, aki, a szenvedett belső sérülések következtében csakhamar meghalt. A vizsgálat megindult.

— Ki a gazdagabb? A Rózsa-kávéházban az asztaltársaság az amerikai milliárdosokról beszélget. Egyikük fölshajta:

— Hallatlan. Két milliárdja van ennek a Rockefellernek. Micsoda szédítő gazdagság.

A kávé, aki az asztaltársaságnál ül, megvetően vállalt von.

— Az nem is olyan sok. Nekem több van két milliárdnál.

A társaság tagjai megdöbbenve néznek rá.

— No igen. Rockefellernek van két milliárdja, nekem pedig van három billiárdom.

— Meggyilkolták az esküvő előtt. Véres eset történt a minap este a szomszédos Kissoda községben Kissodán ugyanis huszonnyolcadikán tartották meg a hagyományos községi bucsut, melyet este a Dumitru Miklós korcsmájában rendezett hangversennyel fejeztek be. A hangversenyen ott volt Vrabcz Illés is menyasszonyával. Vrabcz ugyanis egy leánnyal már régebbi idő óta vadházasságban élt, akivel másnap akart törvényes házasságra lépni. Tekintettel az eljövendő nagy napra, Vrabcz Illés éjjel tájban menyasszonyával együtt haza akart menni. Amint kiértek az utcára, a szomszédos ház kapujából előugrott egy férfialak és közvetlen közelből rálőtt Vrabczre. A golyó Vrabcz gégejébe furta keresztül. Vrabcz még nagynehezen bevászorgott a korcsmába és ott vértől elborítva összeesett és meghalt. Az ott voltak azonnal kirohantak az utcára, de már nem találtak ott senkit. Özv. Dumitru Miklós, a korcsmáros menyé, aki kikísérte Vrabczet az utcára, azt mondotta, hogy a lövés felvillanó fényénél Csónka Józsefet ismerte meg a merénylőben. Ezen vallomás alapján azonnal letartóztatták Csónka Józsefet és bekisérték a temesvári kir. ügyészség fogházába. Csónka mindent tagad és azt mondja, hogy nem is tudott a gyilkosságról, mert aznap éjjel otthon tartózkodott. A vizsgálat folyik.

TÁVIRATOK

A király Bregenzben.

Budapest, aug. 31. (A „Torontai“ eredeti távirata.) Bregenzből jelentik: A király ma déli 12 órakor érkezett meg Bregenzbe, ahol óriási közönség fogadta. Az uralkodó a pályaudvarról — a vadászok és hadastyánok sorfalán átvonulva — a kerületi kapitányság épületéhez hajtatott. A király fogata előtt az egyik hintóban gróf Meran kerületi főnök és dr. Kinz polgármester, az utána következő kocsi pedig Spiegelfeld báró kormányzó és Rhomburg Adolf tartományi főnök hajtatott az udvari fogat előtt. A király számára a kerületi kapitányság épületének

második emeletét rendezték be, míg az első emeleten a főhadsegédek, a szárnysegédek, Montennovo főudvarmestert és dr. Kerzlt, a király orvosát szállásolták el.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bregenzből sürgönyzik, a király ma megérkezése után a „Kaiserin Elisabeth“ szalngözörsre szállt legszűkebb társaságával, hogy sétahajózást tegyen a bódeni tavon. Zeppelinről eddig még nincs jelentés.

A politikai helyzet.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint politikai körökben beszélnek, a fuzió ügyében most egyre fokozottabb és intenzívebb akció folyik. Ebben az akcióban legújabbban főleg Sztterényi szerepel s ő tárgyal legelőkeltebben a fuzió dolgában. A ponnival csak a legutóbbi konferencián, míg most a napokban Tiszadobon járt Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél és vele tárgyalt. Legközelebb Klopodiára utazik Sztterényi Wekerlehez s a miniszterelnökkel tanácskozik. Az új fuziónak, illetőleg az új többség megalakulásának a legnagyobb akadályát Andrássy Gyula grófnak plurális választói javaslata képezi. Wekerle és Kossuth igyekeztek kapacitálni Andrássyt, hogy változtassa meg és dolgozza át a javaslatot s legalább ejtse el a pluralitást, de Andrássy ebbe nem akar bele menni. Az új többség programjáról újabbán azt jelentik, hogy az három pontból áll: 1. Az annexió-törvény megszavazása. 2. A választói törvény megalkotása és 3. a bankszabadalom meghosszabbítása a Wekerle által már kieszközölt paritásos engedményekkel.

Az országos katolikus nagygyűlés.

Szeged, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti táv.) A szegedi országos katolikus nagygyűlésnek ma van a harmadik napja, amelyen egyúttal a záró aktusok folynak le. A mai nap is reggel 8 órakor misével kezdődött a rókusai templomban s az istentiszteletet Városy Gyula kalocsai érsek végezte. Mire után kivonultak a hívők a templomra, ahol Mária szobrát szentelte föl Csernoch János csanádi püspök. Délelőtt 10 órakor volt a nyilvános záróülés, amelyen több előadás volt. Erre az ülésre volt kitűzve Jankó Ágoston alispán előadása a kivándorlásról, Jankó azonban táviratilag lemondott az előadásról s így az elmaradt. Az ülést végül Csernoch János püspök rekesztette be nagy beszéddel. Délután 6 órakor a szegedi növényegyesület tart ülést s ezzel azután a szegedi ünnepek véget érnek.

A nemzetközi orvosi kongresszus.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A nemzetközi orvosi kongresszus ma délelőtt 10 órakor a Nemzeti Muzeumban plenáris ülést tartott, délután pedig a szakosztályok üléseznek.

Az osztrák válság.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, Bienert báró osztrák miniszterelnök folyó hó 5-én, vasárnap érkezik vissza nyári szabadságáról Bécsbe. Ugyanaznap érkezik vissza Bécsbe Haerdtl báró osztrák belügyminiszter is s jövő kedden kezdődnek meg a cseh tartománygyűlés kiküldötteivel való konferenciák.

A gabonavám időközönkénti felemelése.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti táv.) Bécsből jelentik: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, mint ismeretes, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület petíciójára kijelentette, hogy az osztrák kormány ugyan még semmiféle konkrét javaslatot nem tett a magyar kormány a gabonavám időközönkénti felemelése dolgában, azonban Magyarország, ha az említett eset bekövetkeznék, tudni fogja, hogy mi módon védelmezze meg

mezőgazdaságát. A bécsi jelentés azt mondja még, hogy az osztrák kormány majd csak akkor teszi meg ez ügyben az első lépést, ha a Reichsrath plénuma elhatározza a gabonavám felemelését.

Ujabb csehellenes tüntetés Bécsben.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, ott egy csapat német fiatalember a 13-ik kerületben tüntetést rendezett a csehek ellen. A tüntetők beváltak egy csomó ablakot mire a rendőrség kivonult. A tüntetők azonban a rendőröknek sem engedelmessétek. Erre a rendőrök keményebben léptek fel, mire több sebesülés történt s néhány tüntetőt letartóztattak.

A görög zavarok.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A lazadó görög tisztokra vonatkozólag a viszonyokkal teljesen ismerős forrásból a következőket jelenik: Az összeesküvő tisztok eleinte azt követelték, hogy az uralkodóházhoz tartozó összes hercegeket zárják ki a hadseregből, amely követelésre György görög király indirekt uton bár, de határozottan kijelentette, hogy amennyiben a tisztok fenntartják ezen követelésüket úgy ő az uralkodóház összes tagjaival együtt el fogja hagyni az országot. Erre a tisztok azt válaszolták, pusztán csak azt, hogy koruknak megfelelő rangot töltsenek be s szüntessék meg azt a katonai méltóságot, melyet jelenleg Konstantin trónörökös elfoglal, s amely a hadügyminisztert s a hadvezetőséget a trónörökös alárendeltjeivé teszi. Rhallys miniszterelnök a tisztoknak ezen követeléseit nem fogadta el s a kormány többi tagjaival együtt leköszönt.

Egy atheni jelentés szerint Mavromichalis, az új görög miniszterelnök, akinek működése elé bizalommal tekint Görögország, egy külföldi újságíró előtt kijelentette, hogy Görögország a kibékülés és a béke politikáját fogja folytatni s mindenkor kész lesz meghallgatni s lehetőleg keresztül is vinni a nagyhatalmak tanácsait, amely politika eddig is biztosította Görögország számára a hatalmak barátságát.

Lopás a Nemzeti Muzeumban.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál“ ered. távirata.) Nem mindennapi lopás történt a Nemzeti Muzeumban. Kovács László muzeumi tisztviselő ugyanis a Nemzeti Muzeumból ellopott több történelmi okmányt, amelyeket azután közvetítő útján újra eladott a muzeumnak. A vizsgálat folyik.

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 31. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	26.66
Buza (áprilisra)	27.06
Rozs (októberre)	18.40
Zab (októberre)	14.58
Tengeri (októberre)	14.18

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23—24.50
„	76	—	80	28.20—28.70
„	77	27.40—27.65	81	—
„	78	27.0—27.90	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27.70—28—
„	76	—	80	28—28.50
„	77	27.20—27.50	81	—
„	78	27.40—26.70	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.80—28.20
„	76	—	80	28.10—28.55
„	77	27.40—27.60	81	—
„	78	27.50—27.80	82	—
Bánsági	75	—	79	27.90—28.25
„	76	—	80	28.0—28.55
„	77	27.40—27.5	81	—
„	78	27.60—27.90	82	—
Bácskai	75	—	79	28—28.50
„	76	—	80	28.20—28.70
„	77	27.40—27.65	81	—
„	78	27.60—27.80	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	18.60—18.90
„ közepminőségű új	—	—	—	18.40—18.60
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	14.40—14.70
„ II. rendű	—	—	—	14.05—14.25
Zab I. rendű	—	—	—	15.40—15.60
„ II. rendű	—	—	—	14.80—15.2
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.20—15.40
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Husarak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a vágott hus ára kl.-ként, fillérekben:

	Marhabus		Borjúhus		Sertész.		Birkah.
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.
Arad	130	120	160	140	160	140	110
Baja	120	112	124	116	112	104	72
Balassagyarmat	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	128	120	160	120	176	152	92
Eszék	136	104	140	124	143	140	108
Győr	156	140	180	160	166	14	96
Kaposvár	120	112	144	128	144	136	84
Kassa	140	120	150	140	170	160	100
Léva	112	104	144	120	144	130	—
Losoncz	—	—	—	—	—	—	—
Miskolc	112	108	136	128	152	144	—
Nagybecskerek	144	120	150	134	144	140	100
Nagykanizsa	140	120	150	130	141	136	80
Nagyszében	140	100	120	80	160	120	88
Nagyszentmiklós	104	96	120	—	144	128	96
Nagyvárad	112	96	160	120	160	144	80
Nyíregyháza	128	116	126	112	136	130	96
Nyitra	120	—	140	—	160	144	96
Páncsova	112	104	120	100	136	128	88
Pápa	146	142	200	164	160	140	110
Sátorajauhely	112	104	136	128	156	112	—
Sopron	240	140	240	160	220	160	—
Szalmár	120	112	152	144	136	128	—
Szombathely	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—
Temesvár	—	—	—	—	—	—	—
Ujrad	104	96	136	120	100	88	—
Versecz	144	96	160	—	136	—	90
Zalaegerszeg	120	104	140	120	140	120	—
Zenta	104	88	140	130	140	132	90

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.		Utőőzsde zárlata.	
Magyar hitelrészv.	759—	Magyar hitelrészv.	759.50
Osztrák hitel	654—	Osztrák hitelrészv.	654—
Magyar koronajár.	92.60	Koronajáradek	92.65
Leszámitóbank	482—	Leszámitóbank	482.50
Jelzálogbank	444—	Jelzálogbank	—
Rimamurányi vmü	604.50	Rimamurányi vmü	604—
Allamvasut	750—	Allamvasut	750.50
Városi villamos	281—	Városi vasut	281.50
Közuti vasut	581.50	Közuti vasut	580—

A vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a gabonaárak métermázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teng
Arad	27.30	17.60	13.60	13.40	14.80
Baja	28—	18.20	14.20	14—	14.60
Balassagyarmat	—	—	—	—	—
Debreczen	30—	18—	13.80	16—	16.40
Eszék	27—	19—	14.20	14.50	18—
Győr	28.40	18.60	15.40	15.20	—
Kaposvár	26.40	18—	14—	14.20	17.50
Kassa	27.60	18.50	14.50	14—	18—
Léva	27—	18.80	15.20	16—	17—
Losoncz	—	—	—	—	—
Miskolc	27.30	19—	16—	16—	17—
Nagybecskerek	2—80	17.40	13.80	13.80	15—
Nagykanizsa	26.60	18.60	16—	15.60	18.20
Nagyszében	27—	18—	16—	15.80	13—
Nagyszentmiklós	27—	16—	14—	14—	15—
Nagyvárad	27.60	18—	14—	14—	15.60
Nyíregyháza	27—	17.50	14.20	15—	15.80
Nyitra	28—	19.50	18—	—	18.20
Páncsova	27—	—	13.60	13.60	15—
Pápa	27.60	—	—	—	—
Sátorajauhely	27.20	18.60	15.66	18—	17.20
Sopron	28—	18—	15—	—	—
Szalmár	27.60	18.20	15—	15.60	16—
Szombathely	—	—	—	—	—
Szolnok	—	—	14—	14.20	13.40
Temesvár	—	18—	14—	14.60	15.20
Ujrad	27.30	17.60	13.60	14—	14.80
Versecz	26—	18—	14—	17—	14.50
Zalaegerszeg	26.40	18.30	15—	15—	17.50
Zenta	26.60	21—	15—	16.40	14.60

Felülső szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

221/1909. sz. Orlovát község előjáróságától.

Arlejtési hirdetmény.

Orlovát községe ártézi, esetleg mélykutat szándékozik furatni.

Ezen célból folyó évi szept. 6-án d. e. 10 órakor Orlovát község házában arlejtést tart.

A feltételek alólirotnál bármikor meg tudhatók.

Orlovát, 1909. évi augusztus 26.

795-3.2 Popovics, főjegyző.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MARIA.

A t. szülők figyelmébe.

Szándékozom szeptember elejétől polgári iskolába járó vagy pedig azt már elvégzett leány növendékek részére egy

latin tanfolyamot nyitni,

melyben a jelentkezők a polgári mellett a gimnázium osztályait is elvégezhetik.

Bárány Béla,

a közs. főgimnáziumban a latin és magyar nyelv rendes tanára
Városliget-utca 11.
785-33

ELADÓ.

Tükrös előszobafal
eladó
Deák Ferenc-utca 7. sz.

595-x-35

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909 május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsovárról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-béjaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este
8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel
6 óra 30 perc.

Pancsovárról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovárra: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 40 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-béjaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánára
reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p.
délután 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e.
11 óra 33 perc.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár
napon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasár
napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár
napon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár
napon délután 5 óra 20 perc.

Weinberger K.

a Torontali Cipőgyár
egyedüli raktára.

Ajánlja az iskolai idényre
jó minőségű gyermekcipőit jutányos szabott
árban.

Intézetek árkedvezményben részesülnek.

Javítások

nagyon gyorsan
eszközöltetnek.

779 83

Eladó bika, tehén, borjú.

20 hónapos bonyhádi bika,

6 éves siementhalai, 6 éves

píngzai tehén, 8 hónapos

bonyhádi üsző eladó.

:: Tudakozódni lehet ::

a periaszi „Bauernverein“-nél.

792-33

Értesitem a t. közönséget, hogy a Neizer és Goldschmidt cég, mint társas cég megszűnt s én abból kilépve, Nagybecskereken, Fő-utca, Sindelás-féle házban, (nagy trafik volt helyiségében) egy teljesen újonnan berendezett

RUHA-ÜZLETET NYITOTTAM.

Állandóan raktáron tartok igen nagy választékban, a legjobb minőségű teljesen megbízható új divatu és legjobb szabásu, mindenfajta férfi- és gyermeköltönyöket, felöltöket, téli kabátokat, szőrmevel bélelt szövet- és bőrkabátokat, utazó bundákat, külön nadrágot és divatmellényeket. A legújabb berlini és párisi divatu női felöltöket, paletot, raglan, gyermek felöltöket és gallérokat, ugyszintén a téli idényre a legújabb szőrme kabátokat és boákat, mindent a legjutányosabb szabott árak mellett.

Férfi öltönyök elkészítését mérték után a legújabb angol divat szerint a legjutányosabb árak mellett elvállalok.

Amidőn magamat nagybecsü jóindulatába ajánlom, maradok számos megbízásokat kérve,

kiváló tisztelettel **NEIZER SANDOR.**

789-2.2

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Fereny József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendben.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható. 703-100.5

Képviselő kerestetik.

Egy nagy tekintélynek örvendő sörügység képviselőt keres Nagybecskerekre, aki cukorárú és likörgyárakban jól be van vezetve. — Ajánlatok

„W. P. 3826.“ alatt kéretnek Rudolf Mosse-hez
Wien, I. Seilerstätte 2. 7-7-11

Kisegítő végrehajtó

4 koronaapidij mellett azonnal alkalmazást nyerhet. Szerb nyelv

:: bírása megkivántatik. ::

Kérvények alólírotthoz küldendők.

Vuchelich Árpád jegyző, Perlaszon.

798-2.1

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELTÉNEK A „TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.